

Το άρθρο, γενικά

Πρόσεξε τα παρακάτω παραδείγματα:

		
• Αυτός είναι ο Γιάννης,	αυτή είναι η Έλσα	και αυτό είναι το σκυλάκι τους.

- **Οι** μπαμπάδες και **οι** μαμάδες καμιά φορά είναι αυστηροί με **τα** παιδιά τους.
- Γιωργάκη, φέρε μου σε παρακαλώ τα βιβλία **του** Νίκου και **τα** τετράδια **της** Μυρτώς.
- **Μια** φορά κι **έναν** καιρό ήταν **ένας** μικρός σκύλος που καθώς περπατούσε συνάντησε **ένα** γατάκι.
- **Ο** καλόκαρδος Γιάννης είδε **στο** δρόμο **ένα** πληγωμένο γατάκι, **το** οποίο έκλαιγε με **την** αδύναμη φωνούλα του.

Όπως διαπιστώνεις από τα παραπάνω παραδείγματα δίπλα από τα **ουσιαστικά** (Γιάννης, Έλσα) ή τα **επίθετα** (μικρή, καλόκαρδος) ή τις **μετοχές** (πληγωμένο) ή τις **αντωνυμίες** (οποίος) βρίσκεται μια λέξη που μας δηλώνει αν η λέξη που ακολουθεί είναι αρσενικό, θηλυκό ή ουδέτερο (γένος), αν πρόκειται για ένα ή πολλά (**αριθμό**), σε ποια **πτώση** βρίσκεται και κατά πόσο κάτι είναι **ορισμένο** ή **αόριστο**. Αυτή η λέξη λέγεται **άρθρο**.

Στη νέα ελληνική έχουμε δύο άρθρα, το οριστικό (ο, η, το) και το αόριστο (ένας, μία/μια, ένα)

Το οριστικό άρθρο ο, η, το

Το οριστικό άρθρο το μεταχειριζόμαστε όταν αναφερόμαστε σε κάποιο συγκεκριμένο πρόσωπο ή πράγμα, π.χ.

- Αυτός είναι **ο** Γιάννης, αυτή είναι **η** Έλσα και αυτό είναι **το** σκυλάκι τους.
- **Οι** μπαμπάδες και **οι** μαμάδες καμιά φορά είναι αυστηροί με **τα** παιδιά τους.
- Γιωργάκη, φέρε μου σε παρακαλώ τα βιβλία **του** Νίκου και **τα** τετράδια **της** Μυρτώς.

Το χρησιμοποιούμε ακόμη, όταν θέλουμε να αναφερθούμε σε όλα τα πρόσωπα ή τα πράγματα που ανήκουν στο ίδιο είδος, π.χ.

σε κάτι συγκεκριμένο	σε όλα τα πρόσωπα ή τα πράγματα που ανήκουν στο ίδιο είδος
ο σκύλος μου	ο σκύλος είναι ζώο.
η γάτα μου	η γάτα είναι κι αυτή ζώο.
το παιχνίδι μου	το παιχνίδι είναι ένας τρόπος διασκέδασης.

Το οριστικό άρθρο κλίνεται έτσι:

	αρσενι κό	θηλυ κό	ουδέτε ρο
	ενικός αριθμός		
ονομαστική	ο	η	το
γενική	του	της	του
αιτιατική	τον ¹	τη(ν) ²	το

κλητική			
	πληθυντικός αριθμός		
ονομαστική	οι	οι	τα
γενική	των	των	των
αιτιατική	τους	τις ³	τα
κλητική			

Το οριστικό άρθρο δεν έχει κλητική.

Όταν χρησιμοποιούμε, για παράδειγμα, ένα ουσιαστικό που βρίσκεται στην κλητική, αφού το άρθρο δεν έχει κλητική ή αφήνουμε το ουσιαστικό μόνο του ή χρησιμοποιούμε το **ω** ή το **ε**, π.χ.

Θεέ μου, τι συμφορά ήταν αυτή!

Ω Θεέ μου, τι συμφορά ήταν αυτή!

Ε Λέανδρε, φέρε μου το βιβλίο.

Ακόμη στον καθημερινό λόγο πολύ συχνά χρησιμοποιούμε το **καλέ**, π.χ.

Αφού σου είπα, **καλέ** μαμά, δε φταίω εγώ!

Καλέ Γιώργο, πού είναι τα μακαρόνια;

Καλέ Μάρω, τι κάνεις εκεί;

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1η Η αιτιατική ενικού του αρσενικού άρθρου (τον), σύμφωνα με τη γραμματική του Δημοτικού και του Γυμνασίου διατηρεί **πάντα** το τελικό **ν**.

2η Η αιτιατική ενικού του θηλυκού άρθρου διατηρεί το τελικό **ν**, μόνο όταν η επόμενη λέξη αρχίζει από φωνήεν ή από τα: **κ, π, τ, ξ, ψ, γκ, μπ, ντ, τσ, τζ**.

3η Πολύ συχνά η γενική και η αιτιατική του ενικού και του πληθυντικού ενώνεται με την πρόθεση **σε** κι έτσι έχουμε τους τύπους **σου, στης, στον στη(ν), στο,στων, στους, στις**, που τους ονομάζουμε **εμπρόθετο άρθρο**, π.χ.

- **Στου** κουφού την πόρτα...
- Πήγαμε **στης** Ελένης.
- Δώσε χαιρετίσματα **στον** Αχιλλέα και **στη** Μαριγούλα.
- Θα πάω **στο** σπίτι.
- **Στων** Ψαρών την ολόμαυρη ράχη...
- Μίλησε **στους** συγκεντρωμένους...
- Θα συναντηθούμε **στις** εννιά

4η Όχι λίγες φορές τυχαίνει να πούμε διαδοχικά δύο αδύναμους τύπους της προσωπικής αντωνυμίας (σου // το) και να τους θεωρούμε ως εμπρόθετο άρθρο, γράφοντάς τους μαζί, π.χ.

- Σου το έφερα > ~~Στε~~ έφερα αντί του σωστού **Σ' το** έφερα > **Σ' το** 'φερα.
- Σου το είπα > ~~Στε~~ είπα αντί του σωστού > **Σ' το** είπα > **Σ' το** 'πα.
- Σου το έδωσα > ~~Στε~~ έδωσα αντί του σωστού > **Σ' το** έδωσα > > **Σ' το** 'δωσα.

ΠΡΟΣΟΧΗ:

1. Δε θα πρέπει να μπερδεύουμε το άρθρο με τους αδύναμους τύπους της γ' προσώπου της προσωπικής αντωνυμίας. Θα πρέπει να θυμόμαστε ότι το **άρθρο** μπαίνει μπροστά από το ουσιαστικό ή από το επίθετο ή από τη μετοχή, ενώ οι αδύναμοι **τύποι της προσωπικής αντωνυμίας** μπαίνουν μπροστά από ρήμα.

Άλλωστε **το άρθρο** συνοδεύει ένα όνομα και δεν μπορούμε να το αντικαταστήσουμε με κάτι άλλο, ενώ η **αντωνυμία** αντικαθιστά ένα όνομα, συνεπώς στη θέση της αντωνυμίας μπορούμε να βάλουμε ένα όνομα.

Παραδείγματα: **άρθρο** / **αντωνυμία**

Φέρε **το** παιχνίδι **του** Γιώργου. // **Του το** έδωσα.
Της Ελένης **τα** παιχνίδια. // **Της τα** αγόρασα εγώ.

Δες και την άσκηση **εδώ**.

2. Ακόμη δε θα πρέπει να μπερδεύουμε το άρθρο με τους τύπους της κτητικής **αντωνυμίας**.
Θα πρέπει να θυμόμαστε ότι το **άρθρο** μπαίνει μπροστά από το ουσιαστικό ή από το επίθετο ή από τη μετοχή, ενώ **οι τύποι της κτητικής αντωνυμίας** μπαίνουν μετά από το όνομα.

Παραδείγματα: **άρθρο** / **αντωνυμία**

Φέρε **το** παιχνίδι **του** Γιώργου // Αυτό είναι το παιχνίδι **του**.
Της Ελένης **τα** παιχνίδια. // Πήρε μαζί όλα τα παιχνίδια **της**.

Το αόριστο άρθρο ένας, μία/μια, ένα

Το αόριστο άρθρο το μεταχειριζόμαστε όταν αναφερόμαστε σε κάτι αόριστο ή όταν αναφερόμαστε σε κάτι για πρώτη φορά, π.χ.

- **Μια** φορά κι **έναν** καιρό ήταν **ένας** μικρός σκύλος που καθώς περπατούσε συνάντησε **ένα** γατάκι.

Στη συνέχεια του λόγου το αόριστο άρθρο γίνεται **οριστικό**, π.χ.

αναφερόμαστε σε κάτι για πρώτη φορά

Μια φορά κι **έναν** καιρό ήταν **ένας** μικρός σκύλος που καθώς περπατούσε συνάντησε **ένα** γατάκι.

συνεχίζουμε τη διήγηση

Ο σκύλος πλησίασε **το** γατάκι και άρχισε να το μυρίζει.

Το αόριστο άρθρο κλίνεται έτσι:

	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
	ενικός αριθμός		
ονομαστική	ένας	μία/μια	ένα
γενική	ενός	μιάς/μιας	ενός
αιτιατική	έναν ¹	μια(ν) / μια(ν) ²	ένα
κλητική			

Το οριστικό άρθρο δεν έχει κλητική ούτε πληθυντικό αριθμό.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1η Η αιτιατική ενικού του αρσενικού άρθρου (έναν), σύμφωνα με τη γραμματική του Δημοτικού και του Γυμνασίου διατηρεί **πάντα** το τελικό **ν**.

2η Η αιτιατική ενικού του θηλυκού άρθρου χρησιμοποιείται κυρίως χωρίς το τελικό **ν** (**μια**). Για λόγους ευφωνίας και μπροστά από φωνήεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί και με το τελικό **ν** (**μιαν**), π.χ.

- Μια φορά, μια ωραία μέρα // θα τα ξαναπούμε **μιαν** άλλη φορά...

ΠΡΟΣΟΧΗ: Παρόμοιους τύπους με του αόριστου άρθρου έχει το αριθμητικό ένας, μία, ένα και με τους τύπους της αόριστης αντωνυμίας.

αόριστο άρθρο / αριθμητικό

Για να τα διακρίνουμε θα πρέπει να θυμόμαστε ότι το αόριστο άρθρο αναφέρεται σε κάτι αόριστο, ενώ το αριθμητικό χρησιμοποιείται για να δείξει την αντίθεση με τα πολλά παρόμοια, π.χ.

αόριστο άρθρο	αριθμητικό
<ul style="list-style-type: none"> • μια μέρα περπατούσα στο δρόμο • ήταν ένα όμορφο πρωινό	<ul style="list-style-type: none"> • έμεινα μια μέρα στην Αθήνα • αγόρασα ένα βιβλίο